

A KÖZÖSSÉGI TÁNC MINT NEM FORMÁLIS FELNŐTTKÉPZÉS

FELTÁRÓ TANULMÁNY MAGYARORSZÁGRÓL*

Aidai Salmorbekova, PhD-hallgató, Pécsi Tudományegyetem, Neveléstudományi
Doktori Iskola, Magyarország

Absztrakt

A tanulmány a közösségi táncot mint a felnőttképzés egyik formáját vizsgálja Magyarországon, a felnőttképzés, a nem formális tanulás és a közösségi tanulás perspektívájából. Vegyes módszertani megközelítéssel a kutatás online platformok tartalom-elemzése révén térképezi fel a közösségitánc-ökoszisztémát, különös tekintettel a nemzetközi páros táncműfajokra és a kortárs városi trendekre. Az elemzés a közösségi médiában legnagyobb eléréssel rendelkező programokra terjed ki a népszerű táncstílusok, valamint a profitorientált és nonprofit intézmények arányának meghatározása érdekében. A tanulmány emellett értékeli a közösségi nonprofit intézmények kapacitását olyan programok biztosítására, amelyek a földrajzi vagy gazdasági akadályokkal szembesülő felnőttek számára is hozzáférhetőek. A nem hivatásos felnőttek körében végzett mintavételi felmérés ($N = 45$) a tánctanulással kapcsolatos, saját bevalláson alapuló tapasztalatokat rögzíti. Az eredmények szerint a salsa, a bachata, az argentin tangó és a kizomba a legnépszerűbb táncformák, és elsősorban budapesti profitorientált intézményekhez kötődnek. A Budapesten kívüli helyzetfelmérés rejtett nonprofit kapacitásokat tár fel, ami akadálymentes programok fejlesztésére utal. A kutatásból kiderül, hogy a részvétel erősíti a társadalmi összetartozást, a közösségi elköteleződést és a személyes jóllétet. Ezek a mintázatok rávilágítanak a profitorientált környezet korlátaira és a közösségi táncprogramok inkluzív felnőttképzési potenciáljára.

Kulcsszavak: közösségi tánc, táncpedagógia, nem formális felnőttképzés, közösségi oktatás

1. BEVEZETÉS

Számos tanulmány dokumentálta a táncpedagógia egyéni és közösségi jóllétre gyakorolt pozitív hatásait, különösen annak szerepét a társadalmi kapcsolatok, a kulturális kifejezés és az érzelmi szabályozás elősegítésében multikulturális kontextusokban (Mathews et al., 2017). A táncot széles körben vizsgálták neurológiai, pszichológiai és terápiás keretek között is (Foster et al., 2023; Lakes et al., 2016; Novikova, 2019). A táncpedagógiában és a közösségi oktatás kutatásában azonban a táncot továbbra

* Az angol nyelvű kézirat első változata 2026. január 10-én érkezett szerkesztőségünkbe.

is leginkább vagy performatív művészeti formának, vagy terápiás beavatkozásnak tekintik (Vionnet, 2022). Ezen túlmenően, bár a táncközösségeket nemzetközi szinten nyelvészeti és szociokulturális perspektívákból vizsgálták (Clifford, 1988; Hrytseniuk, 2020), pedagógiai jelentőségük, mint a nem formális felnőttképzés helyszínei, különösen a közösségi tánc (social dance = SD) kontextusában, továbbra is alulkutatott. Pedig a közösségi táncon a felnőttek elsősorban a társas interakció, az élvezet és a közösségi részvétel céljából vesznek részt. Az ilyen táncok középpontjában a partnerség, a csoportos elköteleződés és a közös mozgásélmények állnak, és ezeknek a tevékenységeknek a helyszínei jellemzően közösségi környezetek, például táncstúdiók, klubok vagy fesztiválok.

1.1. Kutatási rés és a vizsgálat fókuszpontja: salsa, bachata, argentin tangó és kizomba

A nemzetközi SD-k növekvő népszerűsége ellenére a magyarországi kutatások ritkán vizsgálták ezeket a műfajokat a nem formális felnőttképzés szempontjából. Ez a tanulmány ezért az olyan SD-műfajokra összpontosít, mint a salsa, a bachata, az argentin tangó és a kizomba, kiemelve azt, hogy hogyan gyakorolják azokat Magyarország városi területein, ahol aktív felnőttképzési közösségek találhatóak. Bár a hagyományos magyar néptáncok, mint például a csárdás, továbbra is kulturális jelentőségűek, és léteznek más táncformák is, mint a standard és latin-amerikai táncok (például chacha, rumba, keringő), ezek nem tartoznak a tanulmány elsődleges kutatási tárgyához. Azáltal, hogy a tanulmány csupán a nemzetközileg elterjedt SD-műfajokra koncentrálna, a tanulmány hiánypótló, ugyanis fel kívánja térképezni azt, hogy hogyan értelmezik a felnőttek a társadalmi interakciót, a részvételt és a közösségi elkötelezettséget a kortárs városi tánc kontextusában.

Magyarországon az SD-programok többségét nyereségorientált magánkezdeménnyezésekként működtetik. A tanárok és az iskolák üzemeltetői tevékenységüket a résztvevői díjakból, a márképítésből és a piaci versenyből finanszírozzák (Bachata Club Hungary, n.d.; Dolce Dance Franchise Tánciskola, n.d.; Goldance Tánciskola, n.d.; Kizomba Club Hungary, n.d.; Szegedance Tánciskola, n.d.; Tango Libre Budapest, n.d.).

Ez a modell ugyan elősegíti a pedagógiai rugalmasságot és a közösség élénk elkötelezettségét, azonban pénzügyi vagy földrajzi korlátok miatt nem feltétlenül elérhető minden felnőtt számára egyformán. Ennek következtében az SD-t, mint a nem formális felnőttképzés egyik formáját, az állami és civil társadalmi oktatási intézmények nagyrészt nem támogatják. Nonprofit szervezetek, egyetemek és önkormányzati intézmények stratégiai támogatásával az SD-programok szélesebb körben elérhetővé válhatnak, és akadálymentes, inkluzív részvételt tennének lehetővé, hogy a tánc társadalmi és pedagógiai dimenzióiból profitálhassanak.

Ezért e feltáró tanulmány célja a nem formális oktatásban rejlő potenciál, a magyar SD-térkép, valamint a felnőttek SD-programokban szerzett tapasztalatainak vizsgálata. A tanulmány különösen az elsősorban magánkezdeménnyezések által szervezett SD-tevékenységek intézményi struktúráját vizsgálja, valamint elemzi a nonprofit és közösségi alapú intézmények lehetséges szerepét az SD-programokhoz való hozzáférés bővítésében Magyarország egész területén.

A kutatás három szempontból járul hozzá a nemformális tánc- és mozgásalapú felnőttoktatás kutatásához. Először is újradefiniálja a tánc- és mozgásalapú oktatási közösségeket – amelyeket gyakran elsősorban szabadidős vagy kereskedelmi tevékenységként lehet értelmezni – felnőttek számára létrehozott nemformális tanulási környezetként. Másodsor, olyan pedagógiai perspektívát alakít ki a közösségi táncra vonatkozóan, amely a tánc terápiás vagy klinikai értelmezésén túl a tanulást, a részvételt és a társadalmi felfedezést hangsúlyozza. Harmadszor, empirikus adatokkal szolgál a felnőtt tánctanulók perspektíváira vonatkozóan – sajnos az ilyen gyakorlatok továbbra is aluldokumentáltak, különösen a nemzetközi hatásokkal rendelkező városi közösségi tánc-műfajok kontextusában.

2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

Ez a tanulmány a felnőttképzés (Knowles, 1980), a nemformális tanulás (Coombes & Ahmed, 1974) és a közösségépítés (Lindeman, 1926) szemszögéből definiálja a közösségi táncot. Ezek a perspektívák együttesen foglalkoznak azzal, hogy kik vesznek részt a tánctanulásban, hogyan szerveződik a tanulás társadalmilag, és hol zajlik a tanulás, és segítenek az SD-t olyan részvételi környezetként meghatározni, amelyben a felnőttek a formális oktatási intézményeken kívül vesznek részt tapasztalatorientált, társadalmilag beágyazott tanulásban. Az SD-t ezekből a nézőpontokból vizsgálva a tanulmány hangsúlyozza, hogy a páros és csoportos táncvétekenységek nem csupán fizikai gyakorlásnak számítanak, hanem lehetőséget adnak a reflexióra, az együttműködésre és a társadalmi interakcióra is, kiemelve ezzel a felnőttek tánctanulásának pedagógiai, közösségi és interkulturális dimenzióit.

Az SD integrálja ezeket az elméleti perspektívákat azáltal, hogy hangsúlyozza a tanulás testben megélt tapasztalati, társas és társadalmi dimenzióit. Így a mozgás egy egészes, dinamikus jelenségként élhető meg, amely lehetővé teszi a résztvevők számára, hogy teljes verbális megértés nélkül is részt vegyenek benne (Poláková, n.d.). Ezen túlmenően a tánc olyan társadalmi gyakorlat, amelyben a kommunikáció a testben megélt tapasztalati interakció révén jön létre, és olyan képességeket fejleszt, mint az empátia, a koordináció, a tudatosság és az aktív hallgatás (Houston, 2024; Narikbayeva et al., 2025; Partridge, 2024). A különböző táncradíciókkal való találkozás tovább ösztönzi a felnőtt tanulókat arra, hogy a mozgást ne pusztán fizikai végrehajtásként, hanem kulturálisan beágyazott narrációként fogják fel, elősegítve az interkulturális megértést még nyelvi különbségek jelenlétében is (Aksoy & Ling, 2024; Hanna, 2001; Samovar & Porter, 1994). Ezen interakciók révén az SD-ben való részvétel identitáshoz kapcsolódó élményeket támogat, és lehetővé teszi a tánctanulók számára, hogy életük átmeneti szakaszaiban megőrizték, újratárgyalják vagy visszanyerjék önmaguk bizonyos aspektusait (Green, 2019; Radin, 2025; Smyth, 2023).

Knowles (1980) szerint a felnőttek tanulása nagymértékben épít a korábbi tapasztalatokra, a belső motivációra és az önszabályozó tanulási stratégiákra. A tanulás továbbá akkor a leghatékonyabb, ha tapasztalati alapú, célorientált és együttműködésre épül (Dewey, 1934; Jarvis, 1987; Kolb, 1984; Rogers, 1969). A táncpedagógia területén a felnőtt tanulók sokféle élettapasztalatot és társadalmi háttérrel hoznak magukkal, amelyek befolyásolják a mozgás, az interperszonális jelzések és az esztétikai minőségek érzékelését. A táncpedagógiai gyakorlat ezt a sokszínűséget valós

idejű problémamegoldáson, közös improvizáción és reflektív gyakorlatokon keresztül hasznosítja. Ezek a folyamatok hozzájárulnak az önbizalom, a cselekvőképesség és a reziliencia fejlődéséhez. Ebben az értelemben a reflexió lehetővé teszi a tánctanulók számára, hogy tapasztalataikat új nézőpontból vizsgálják és értelmezzék, miközben a fizikai, kognitív és szociális tanulási folyamatokat integrálják saját gyakorlatukba.

A nem formális tanulás perspektívájából fontos kiemelni, hogy ezek a tanulási környezetek gyakran közösségalapúak, könnyen hozzáférhetőek és rugalmasak. Ez lehetővé teszi a felnőttek számára, hogy a tanulást mindennapi életükbe és társas kapcsolatrendszerükbe illesszék. Ennek következtében a társadalmi tanulás egy rugalmas, önkéntes és gyakorlatorientált környezetben valósul meg, ahol a tanulás elsősorban részvételen, megfigyelésen, utánzáson és társas visszajelzésen keresztül történik, nem pedig formális tantervek vagy tanúsítványok keretei között (Benkova & Mareva, 2019; Coombs & Ahmed, 1974; Rogers, 2019). Ezek a környezetek a gyakorlati részvételt, a kortársak közötti interakciót és a tánctanulók belső motivációját helyezik előtérbe. Ily módon lehetőséget teremtenek arra, hogy a felnőttek kulturálisan jelentős kontextusokban fejlesszék készségeiket, kapcsolati érzékenységüket és önbizalmukat.

A közösségépítés szempontjából Lindeman (1926, pp. 55-57) szituációs megközelítése arra is rámutat, hogy a részvételen és reflektív cselekvésen alapuló tapasztalatok erősíthetik a közösségen belüli kohéziót. Ez azáltal valósul meg, hogy a tánctanulók számára lehetővé válik önmaguk és mások felfedezése anélkül, hogy kényszerű konformitásnak kellene megfelelniük. Ebben az értelemben a közösségek a „társadalmi felfedezés helyszíneiként” működnek (Lave & Wenger, 1991; Rogers, 2019). Az SD-tanfolyamokon a testhez kötődő koordináció, a ritmikus összehangolódás és a kooperatív problémamegoldás olyan helyzeteket teremt, amelyek elősegítik a társadalmi, érzelmi és interkulturális fejlődést. Ezekben a folyamatokban a felnőttek alakítják identitásukat, erősítik társadalmi hovatartozásuk érzését, és testhez kötődő tevékenységeken keresztül kapcsolódnak be közös kulturális gyakorlatokba.

Ez a három perspektíva együttesen rámutat arra, hogy az SD miként működik nem formális felnőttképzési környezetként, ahol a tapasztalat, a részvétel és a társadalmi interakció szorosan összefonódik, és ezáltal jelentős oktatási, társadalmi és közösségi hatásokat hoz létre. Ez a fogalmi keret adja a jelen tanulmány alapját, amely a magyarországi SD szintér feltérképezésére vállalkozik, különös tekintettel az intézményi struktúrákra, a közösségi gyakorlatokra és a felnőtt tánctanulók által megélt tapasztalatokra.

3. MÓDSZEREK

Ez az áttekintő jellegű tanulmány vegyes módszertani megközelítést alkalmazott: az SD-hez kapcsolódó online platformok és intézményi weboldalak kézi digitális feltérképezését egy, a felnőtt tánctanulók körében végzett kérdőíves felméréssel kombinálta a magyarországi SD-ökoszisztéma vizsgálata érdekében. A kutatás leíró és feltáró jellegű, célja az intézményi struktúrák, a közösségi gyakorlatok és a felnőtt tánctanulók által megélt tapasztalatok feltérképezése. Ez a többszintű megközelítés átfogó képet ad az SD-ről mint nem formális felnőttképzési környezetről Magyarországon. A vizsgálat a következő kutatási kérdésekre kereste a választ:

1. Milyen kapacitások állnak rendelkezésre a nonprofit, civil és közösségi alapú intézményekben a felnőttek közösségi táncprogramjainak támogatására?
2. Milyen a közösségi tánc jelenlegi helyzete Magyarországon, beleértve a legnépszerűbb táncműfajokat, intézménytípusokat és a földrajzi eloszlást?
3. Hogyan érzékelik a felnőtt tánctanulók a Közösségitánc-programokban való részvétel oktatási, társadalmi és interkulturális előnyeit?

A legnagyobb online jelenléttel rendelkező, partneri alapú közösségi tánc-programok feltérképezése érdekében kézi digitális keresést végeztünk közösségi weboldalakon és közösségi média oldalakon. A bekerülési kritériumok a következők voltak:

- A program az elmúlt 12 hónapban aktív volt.
- Párokra szervezett táncprogramok.
- Nyilvánosan hozzáférhető információk a tanfolyamokról, a rendezvényekről és az intézmények profiljáról.
- Nonprofit, civil társadalmi vagy profitorientált hátterű kezdeményezések.

A részvételi szint hozzávetőleges becslése érdekében rögzítésre kerültek a közösségaktivitásra utaló mutatók, többek között az oldalak követőinek száma, a csoporttagok létszáma, valamint az események iránt mutatott érdeklődés. A nonprofit szervezetek hivatalos weboldalait szintén áttekintettük az intézményi kapacitás, a szervezeti profil és az ágazati orientáció értékelése céljából. Ez a megközelítés áttekintést nyújtott mind a profitorientált, mind a közösségközpontú fenntartható fejlődési kezdeményezésekről, valamint azok elérhetőségéről Magyarország egész területén.

3.1. A felnőtt tánctanulók körében végzett felmérés

Az adatgyűjtés egy online, kényelmi mintavételen alapuló kérdőíves felmérés segítségével történt, amelyben 45 nem hivatásos felnőtt tanuló (≥18 éves) vett részt 2025 márciusa és májusa között. A kérdőív linkjét magyar közösségi társastánc Facebook-csoportokban tettük közzé. A részvétel önkéntes volt; egyéneket nem kerestünk meg közvetlenül. A kérdőív nem gyűjtött részletes demográfiai adatokat, például nemre vagy életkorra vonatkozóan, mivel a kutatás középpontjában a résztvevők táncos aktivitása és tapasztalatai álltak. Ehelyett arra kérdeztünk rá a felmérés, hogy a résztvevők mióta vesznek részt társastáncban, ami egy hónaptól öt évig terjedt, valamint az általuk beszámolt tanulási élményeket, társas kapcsolódást és jóllétet a magyar SD közösségekben. Bár a minta nem volt reprezentatív, előnye az, hogy feltáró jelleggel írja le a tanulók tapasztalatait. Fontos megjegyezni, hogy a kutató aktív résztvevője és oktatója ezeknek a közösségeknek; ezért a kérdőív tervezése és az eredmények értelmezése során reflexív megközelítést alkalmazott annak érdekében, hogy csökkentse az esetleges torzításokat, és biztosítsa, hogy a megállapítások a tanulók szélesebb körű perspektíváit tükrözzék, ne pedig személyes tapasztalatokat.

A felmérés 13 kérdésből állt, amelyek három fogalmi csoportba voltak osztva:

- Tánctanulás és -oktatás
- Társas kompetencia és együttműködés
- Személyes fejlődés és kulturális tudatosság

A készségfejlesztést, a táncszókincsben való magabiztosságot és az órákon való részvételt érintő kérdések a felnőttkori és tapasztalati tanulás elvein alapultak (Dewey, 1934; Knowles, 1980; Kolb, 1984). Az együttműködésre és a partnerkapcsolatokra vonatkozó kérdések a nem formális tanulás társadalmi és társaktól közvetített aspektusait ragadták meg (Rogers, 2019). Az interkulturális elkötelezettségre és a tartozás érzésére vonatkozó kérdések a közösségi oktatás perspektíváira támaszkodtak, hangsúlyozva, hogy a tánc a társadalmi felfedezés, a kulturális tanulás és az identitásképzés helyszíne (Lave & Wenger, 1991; Lindeman, 1926).

3.2. Adatelemzés

A kérdőíves válaszokat leíró statisztikai módszerekkel elemeztük: a résztvevők által az egyes válaszkategóriákra adott jelölések arányát százalékos formában közöltük egy 5 fokú Likert-skálán (1 = egyáltalán nem értek egyet, 5 = teljes mértékben egyetértek). A feltáró kutatási terv és a kis, kényelmi mintavételen alapuló minta miatt nem alkalmaztunk következtetési statisztikai eljárásokat, és nem foglalmaztunk meg oksági állításokat. A térképezési adatokkal együtt a kérdőív betekintést nyújt mind az intézményi környezetbe, mind a tanulók által érzékelt oktatási, társadalmi és interkulturális tapasztalatokba a magyarországi SD-közösségekben.

3.3. Etikai szempontok

A részvétel önkéntes volt, és minden résztvevő tájékoztatás után adta beleegyezését. Az adatokat anonimizáltuk a résztvevők személyazonosságának védelme érdekében. A kutatás az oktatási, társadalmi és közösségi tapasztalatokra összpontosított, kerülve a terápiás értelmezési keretet, és megfelelt az emberi résztvevőkkel végzett kutatások etikai irányelveinek.

4. EREDMÉNYEK

Magyarországon a felnőtt tanulók számára szervezett táncprogramok többsége a formális oktatási kereteken kívül zajlik, és túlnyomórészt profitorientált SD-iskolák kínálják őket. Széles körű jelenlétük ellenére ezek a kezdeményezések ritkán fogalmaznak meg kifejezett pedagógiai célokat. Ez a fejezet a fenti fogalmi keretre támaszkodva írja le a magyarországi intézményi struktúrát (közösségi infrastruktúra, például civil szervezetek, polgári házak és kulturális központok), a közösségi gyakorlatokat (a felnőttkori tánctanulási tevékenységek profitorientált környezete) és a tanulói tapasztalatokat (felnőttkori tánctanulók körében végzett felmérés) mint leíró alapot a művészetalapú és részvételi felnőttkori tánctanulási oktatás fejlesztésének feltételeinek és kapacitásainak vizsgálatához. Az 1. táblázat összefoglalja a magyar közösségi táncökoszisztéma feltérképezéséhez használt kritériumokat, és feltünteti a vizsgált szempontokat, az adatforrásokat, valamint azok hozzárendelését a kutatási kérdésekhez és a tematikus klaszterekhez.

1. táblázat: A magyar közösségi táncokozisztéma térképe

Kritérium	Mit vizsgáltak	Adatforrás / módszer	Mérszám / mutató	Kapcsolat a kutatási kérdésekkel / klaszterekkel
Intézményi struktúra	Nonprofit, civil és közösségi szervezetek; egyetemek	Hivatalos weboldalak, országos statisztikák, intézményi hálózatok	A szervezetek száma, földrajzi eloszlás, szervezeti profil, a SD-kapacitások	RQ1: Kapacitások a közhasznú / civil társadalmi szervezeteken belül
Közösségi gyakorlat	Nyereségorientált SD iskolák; Facebook-csoportok; országos / regionális fesztiválok	Kézi digitális keresés weboldalakon és közösségi oldalakon; rendezvény-weboldalak; Facebook-oldalak	Követők, csoporttagok, érdeklődés az online rendezvények iránt; becsült résztvevői szám, online interakció	RQ2: népszerű műfajok, láthatóság; környezet és közösségi hálózatok
Tanulási tapasztalatok	Felnőtt SD-tanulók	Online felmérés (13 kérdés, 5 pontos Likert-skála)	Válaszok százalékos aránya kérdésenként a következő csoportokban: tánctanulás és -oktatás, társadalmi kompetencia és együttműködés, személyes fejlődés és kulturális tudatosság	RQ3: észlelt pedagógiai, társadalmi és interkulturális előnyök

4.1. Intézményi struktúra

2024-ben Magyarországon mintegy 61000–62000 nem állami és nonprofit szervezet volt bejegyezve valamennyi szektorban (Központi Statisztikai Hivatal, 2025a). Ezek közül a kultúra (16,1%), a sport (16,7%) és a szabadidős/hobbitevékenységek (16,3%) területén működő szervezetek tették ki a legnagyobb arányt, őket követte az oktatás (12,6%), ami rávilágít a közösségorientált tevékenységi területek jelentőségére (Központi Statisztikai Hivatal, 2025b). Ezek a számok jelentős civil társadalmi infrastruktúrára utalnak, amelynek potenciálja van olyan tevékenységek befogadására, amelyek a közösségi táncoktatás és a nem formális felnőttképzés metszéspontjában helyezkednek el.

Közel 6000 helyi művelődési ház működik Magyarország-szerte, és a számok az elmúlt években viszonylag stabilak maradtak (Compendium of Cultural Policies & Trends, év nélkül). Ezek a központok előadásokat, kiállításokat, műhelyeket, népi és művészeti rendezvényeket, valamint közösségi programokat szerveznek, ezzel bizonyítva, hogy alkalmasak a felnőttképzés inkluzív kezdeményezéseinek helyszínéül. Sok művelődési házszövetségekhez vagy hálózatokhoz tartozik, mint például a

Kulturális Központok Országos Szövetsége (KKOSZ), amely országsszerte mintegy 96 tagintézményt képvisel (European Network of Cultural Centres [ENCC], év nélkül), és általában önkormányzati vagy közösségi kulturális szolgáltatásokat nyújt.

Pécszet a közösségi intézményekhez való jó hozzáférés és az aktív civil társadalmi hálózatok miatt választottuk ki a helyi kulturális infrastruktúra vizsgálatának helyszínéül. Így például a *Nevelők Háza Egyesület* működteti a *Civil Közösségek Házát*, egy olyan központot, amely több mint 90, a kultúra, az oktatás és a közösség területén tevékenykedő civil szervezetnek ad otthont (Nevelők Háza Egyesület, n.d.). Pécs, Magyarország ötödik legnagyobb városa, mintegy 145 000 lakossal rendelkezik, akiknek körülbelül 65–70%-a felnőtt. Ez jelentős regionális központtá teszi a várost, változatos kulturális élettel és a közösségi részvétel számos lehetőségével, még ha nem is tekinthető reprezentatívnak az országos kontextusban.

Jóllehet ezek az intézmények jelenleg nem kínálnak táncprogramokat felnőtteknek, rejtett potenciállal rendelkeznek az ilyen kezdeményezések támogatására, különösen azok számára, akik földrajzi vagy anyagi akadályokkal küzdenek. Az egyetemek és a helyi intézmények szintén kulcsszerepet játszhatnak a felnőtteknek szóló közhasznú táncprogramok elindításában és fenntartásában azáltal, hogy azokat olyan oktatási vagy civil társadalmi keretekbe ágyazzák, amelyek egyértelműen megfogalmazott tanulási célokat, etikai irányelveket és átgondolt oktatási gyakorlatokat tesznek lehetővé, összhangban a felnőttképzés elveivel (UNESCO & UNESCO Institute for Lifelong Learning, 2016). A strukturált, mégis rugalmas tantervek előtérbe helyezhetik a kommunikációt, az együttműködést és a társadalmi részvételt anélkül, hogy a táncot elsősorban terápiás beavatkozásként fogalmazzák meg. A strukturált, ugyanakkor rugalmas tantervek hangsúlyt fektethetnek a kommunikációra, az együttműködésre és a társadalmi részvételre anélkül, hogy a táncot elsősorban terápiás beavatkozásként határoznák meg. A szakirodalom olyan mechanizmusokat azonosít, mint az oktatók képzése, a társaktól való megfigyelés és a szisztematikus értékelés, amelyek stratégiaként szolgálnak a résztvevők önállóságának támogatására és a program szakmai integritásának fenntartására (Mabingo et al., 2024; Shen & Rowe, 2025).

Az egyetemi keretek között működő SD-programok szemléletes példája a Pécsi Tudományegyetemen működő *Dancing University* program, amely órákat és SD-eseményeket kínál hallgatók és egyetemi dolgozók számára, valamint speciális programokat Parkinson-kórral élő emberek részére is. Bár a részvétel jelenleg korlátozott, ez a kezdeményezés jól mutatja a felsőoktatási intézményekben rejlő lehetőségeket a strukturált SD-programok befogadására, valamint arra, hogy hidat képezzenek a rekreációs és oktatási lehetőségek között (University of Pécs, n.d.). Más magyar egyetemek is kínálnak táncsal kapcsolatos tevékenységeket, bár ezek többnyire formális vagy folytatlólagos képzési keretek között működnek. A budapesti Magyar Táncművészeti Egyetem például a *Noverre Táncstudiót* működteti, amely technikai képzéseket és workshopokat kínál olyanoknak is, akik nem vesznek részt a hivatásos táncos képzésben (Magyar Táncművészeti Egyetem, n.d.). A Debreceni Egyetemen a sport- és kulturális programok között szerepelnek táncos események, például a *Move Debrecen Senior Dance Group* és rövid távú fesztiválok, amelyek a részvételen alapuló mozgáskultúrát tükrözik (University of Debrecen, n.d.). Hasonlóképpen, a Szegedi Tudományegyetem nyári egyetemi programot szervez, amely a hagyományos zenei és táncműhelyeket kulturális tanulmányokkal ötvözi, rövid távú tapasztalati tanulási

lehetőségeket kínálva (University of Szeged, 2024). Ezek a példák azt jelzik, hogy Magyarországon több felsőoktatási intézmény is rendelkezik azzal a kapacitással, hogy táncsal kapcsolatos programokat működtessen, bár ezek strukturáltsága és hozzáférhetősége eltérő mértékű.

Ezek az intézmények jól szemléltetik azt a jelentős infrastrukturális és pedagógiai potenciált, amely Magyarországon rendelkezésre áll az SD támogatására mint a nem formális felnőttkori tánc tanulás egyik formájára, kiegészítve a meglévő piaci alapú kínálatot. Az SD-programok elismert felnőttképzési minőségbiztosítási keretekbe való beágyazásával az egyetemek és az önkormányzatok hozzájárulhatnak az inkluzív, részvételi és fenntartható SD-oktatás fejlődéséhez, elősegítve a közösségi részvételt, az interkulturális tanulást és az egész életen át tartó tanulást.

4.2. Közösségi táncstílusok

A magyarországi SD-hez kapcsolódó online közösségeket mintegy 40 Facebook-csoport és -oldal célzott összegyűjtésével azonosítottuk, ami áttekintést ad a különböző iskolák és közösségek relatív láthatóságáról és aktivitásáról az SD-ökoszisztémán belül. Ezeket az adatokat a relatív népszerűség jelzőiként kezeltük, nem pedig a részvétel pontos mérőszámaiként. Az eredmények azt mutatják, hogy a magyarországi SD-szintér nagyrészt a salsa, a bachata, az argentin tangó és a kizomba köré szerveződik, amelyek a leginkább intézményesült, kereskedelmi alapon működő és nyilvánosan látható táncműfajoknak tekinthetők (2. táblázat).

2. táblázat: Facebook-csoportok és -oldalak száma SD-stílusonként Magyarországon

Táncstílus	Csoportok/oldalak száma	százalék (%)
Salsa	15	38
Bachata	10	25
Argentin tangó	8	20
Kizomba	7	17
Összesen	40	100

A több stílust kínáló nagy tánciskolák rendelkeznek a legszélesebb online eléréssel. Például a Goldance Tánciskola tartja fenn a legnagyobb online jelenlétet, bár a követők száma elsősorban a láthatóságot jelzi, nem pedig a piaci dominanciát (Goldance Tánciskola [Facebook-oldal], n.d.). Az órákínálat, a helyszínek és az órarend az iskola hivatalos weboldalán található (Goldance Tánciskola, n.d.). Hasonlóképpen a Dolce Dance Tánciskola is jelentős online követőtáborral rendelkezik (Dolce Dance Tánciskola [Facebook-oldal], n.d.), ami a többféle táncstílust kínáló oktatás széles körű vonzerejét tükrözi (Dolce Dance Tánciskola, n.d.).

Ezek mellett a nagyobb intézmények mellett kisebb, bizonyos táncstílusokra szakosodott közösségek is hozzájárulnak az SD-ökoszisztéma sokszínűségéhez. A Bachata Club Hungary (BCH) egy jól megalapozott, a bachatára fókuszáló hálózat, aktív online

(Bachata Club Hungary [Facebook-oldal], n.d.) és offline közösségekkel (Bachata Club Hungary, n.d.). Más társastánc műfajok, köztük az argentin tangó és a kizomba, olyan specializáltabb kezdeményezések köré szerveződnek, mint a Hello Tango Budapest, a Tango Libre Budapest és a Kizomba Club Hungary, amelyek inkább a helyi közösséget vonzzák (Hello Tango Budapest [Facebook-oldal], n.d.; Tango Libre Budapest [Facebook-oldal], n.d.; Kizomba Club Hungary [Facebook-oldal], n.d.).

A Budapesten kívüli regionális központok, mint például Pécs, Debrecen és Szeged, figyelemre méltó táncsport-tevékenységek színhelyei, ami tükröződik olyan iskolák és közösségek online jelenlétében, mint a Dr. Salsa (év nélkül), a Dance Universe TáncSport Egyesület (év nélkül) és a Szegedance Tánciskola (év nélkül). Ezzel szemben a kisebb városokban működő iskolák általában kevesebb mint 1000 követőt számlálnak, ami inkább helyi részvételre utal, például a szombathelyi TáncPont Tánciskola (Dr. Salsa Pécs [Facebook-oldal], év nélkül; Dance Universe TáncSport Egyesület [Facebook-oldal], év nélkül; Szegedance Tánciskola [Facebook-oldal], év nélkül; TáncPont Tánciskola [Facebook-oldal], év nélkül). A 3. táblázat bemutatja az iskolák és közösségek online elérését, fő tevékenységi területét.

3. táblázat: Szemléletes példák a magyar közösségtánc-iskolákra és -közösségekre

SD-iskola / közösség	Város	Becsült elérhetőség (Facebook-követők)	Fókusz
Goldance Tánciskola (év nélkül; [FB])	Budapest	31 300	Salsa, bachata, kizomba stb.
Dolce Dance Tánciskola (év nélkül; [FB])	Budapest / különböző városok	20 700	Salsa, bachata, kizomba
Dance Universe TáncSport Egyesület (év nélkül; [FB])	Debrecen	7400	Salsa, bachata, kizomba stb.
Kizomba Club Hungary (év nélkül; [FB])	Budapest	6 300	Kizomba
Szegedance Tánciskola (év nélkül; [FB])	Szeged	4 600	Salsa, Bachata, Kizomba stb.
Bachata Club Hungary (év nélkül; [FB])	Budapest	4 400	Bachata
Tango Libre Budapest (év nélkül; [FB])	Budapest	4 000	Argentin tangó
El Sabor de Hungria (év nélkül; [FB])	Budapest	3 300	Argentin tangó
Dr. Salsa (év nélkül; [FB])	Pécs	2 700	Salsa, Bachata, Kizomba
Hello Tango Budapest (év nélkül; [FB])	Budapest	2 400	Argentin tangó
TáncPont Tánciskola (év nélkül; [FB])	Szombathely	658	Salsa, bachata, kizomba stb.

A tánciskolák mellett a nagyszabású fesztiválok is a magyarországi SD-ökoszisztéma fontos elemei. Az ilyen eseményeken való részvétel a különböző iskolákból és régiókból érkező táncosok találkozását tükrözi, ami egyben a népszerűség egyik jelzőjeként is értelmezhető. Például a Hungarian Summer Salsa–Sensual Festival (HSSF) évente több mint 7000 résztvevőt vonz, míg a PAW: Dance Events and More évente négy rendezvényen összesen mintegy 9900 résztvevőt ér el (Hungarian Summer Salsa–Sensual Festival [Facebook-oldal], n.d.; PAW: Dance Events and More [Facebook-oldal], n.d.). A 4. táblázat néhány kiválasztott fesztivált mutat be, feltüntetve azok becsült elérését és a láthatóság mérésére használt mutató típusát. Fontos megjegyezni, hogy ezek a mutatók az online aktivitást és a becsült részvételi adatokat egyaránt figyelembe veszik, és csupán a relatív népszerűség jelzőiként szolgálnak, nem pedig a részvétel pontos mérőszámaiként.

4. táblázat: Közösségi tánc fesztiválok és rendezvények

Rendezvény	Város	Becsült elérhetőség / résztvevői szám	A mutató típusa	Fókusz
PAW: Táncesemények és egyebek (év nélkül)	Budapest	≈9 900	Online érdeklődés a rendezvények iránt	Salsa, Bachata, Kizomba
Budapest Kizomba Connection Fesztivál (év nélkül)	Budapest	≈9 000	Érdeklődés az online rendezvények iránt	Kizomba
HSSF (év nélkül)	Balatonfüred	≈7 171	Érdeklődés az online rendezvények iránt	Salsa, Bachata
Noches de Hungría Tango-maraton (év nélkül)	Budapest	≈6 900	Érdeklődés az online rendezvények iránt	Argentín tangó
All Stars Fesztivál (év nélkül)	Budapest	≈4 400	Érdeklődés az online rendezvények iránt	Salsa-, Bachata
Dance Casa Fesztivál (év nélkül)	Budapest	≈2 700	Online érdeklődés	Salsa, Bachata, Kizomba
5. Nemzetközi Pécsi Tango Fesztivál (év nélkül)	Pécs	Rendezvénylista a közösségi médiában	Rendezvény-hirdetés	Argentín tangó

Fontos megjegyezni, hogy a 4. táblázat mutatói különböző típusú adatokat ötvöznek, köztük a becsült látogatószámokat, valamint az online interakcióra vonatkozó mutatókat, amelyeket Facebook-oldalokról és rendezvénylistákból nyertünk.

Az árakkal kapcsolatos adatok további kontextust nyújtanak a hozzáférhetőség és a lehetséges akadályok megértéséhez. Az iskolák és események weboldalain feltüntetett információk alapján a havi bérletek négy óralátogatás esetén általában 20–80 euró között mozognak, míg a fesztiválokön való részvétel ára rendszerint körülbelül 100 eurótól kezdődik (Goldance Tánciskola, n.d.; Dolce Dance Tánciskola, n.d.; Hungarian Summer Salsa–Sensual Festival [Facebook-oldal], n.d.; Noches de Hungría Tango Marathon, n.d.; All Stars Festival, n.d.). Mindez utal arra, hogy a kereskedelmi jelleg és a városi koncentráció korlátozhatja a részvételt azon felnőttek számára, akik anyagi nehézségekkel szembesülnek, ami egyúttal rámutat a könnyebben hozzáférhető, közösségi alapú kezdeményezések fejlesztésének lehetőségeire.

Ezek a megfigyelések pillanatképet adnak az SD népszerűségéről Magyarországon, rámutatva arra, hogy az online láthatóságot elsősorban a kereskedelmi jellegű, városközpontú iskolák és fesztiválok dominálják, miközben a kisebb és regionális kezdeményezések inkább lokális szerepet töltenek be. Az iskolákra és fesztiválokra vonatkozó mutatók együttes vizsgálata jól szemlélteti az ökoszisztéma társadalmi és intézményközi jellegét, kiemelve, hogy hol koncentrálódik a népszerűség, és hol mutatkoznak lehetőségek a részvétel bővítésére.

4.3. A tánctanuló felnőttek tapasztalatai

A felmérésben 45 fő vett részt, akik közül 39 (87%) magyar anyanyelvűnek, hat (13%) angol anyanyelvűnek, három (7%) pedig orosz anyanyelvűnek vallotta magát (1. kérdés). A válaszadók különböző táncos előképzettséggel rendelkeztek: 40-en (89%) több mint egy éve jártak táncórákra, ketten (4%) 3–6 hónapja, ketten (4%) kevesebb mint három hónapja, egy pedig (2%) 6 hónapja és egy éve (2. pont). A kérdőív válaszai bemutatják a tánctanulók aktív szerepvállalását az SD-közösségekben, és leíró jellegű betekintést nyújtanak a tánctanulók észleléseibe, nem pedig a teljes felnőtt tánctanuló közösség véleményét tükrözik.

A felmérés 13 kérdésből állt, amelyek három fogalmi csoportba voltak osztva:

- tánctanulás és -oktatás,
- társas kompetencia és együttműködés,
- személyes fejlődés és kulturális tudatosság.

A felmérés feltáró jellege és a kis mintanagyság miatt az eredményeket leíró módon, százalékos arányokkal, egy 5 pontos Likert-skálán mutatjuk be (1 = egyáltalán nem értek egyet, 5 = teljes mértékben egyetértek; lásd A. melléklet).

4.3.1. Tánctanulás és -oktatás

Ez a kérdésblokk a résztvevők oktatási gyakorlatokkal kapcsolatos észleléseit, a táncszókincs használatával kapcsolatos magabiztosságukat, valamint azt vizsgálta, hogy mennyire képesek megérteni és hatékonyan kezelni az órákon felmerülő helyzeteket. A legtöbb résztvevő arról számolt be, hogy a táncoktatás támogatja a készségek elsajátítását, különösen a táncspecifikus terminológia és a testben megélt megértés

tekintetében. Konkrétan a válaszadók 86,7%-a egyetértett vagy teljes mértékben egyetértett azzal az állítással, hogy magabiztosan használja a tánc terminológiáját (4. kérdés), míg 71,1% azzal, hogy a tánc tanulás javította abbéli képességüket, hogy az órai helyzeteket megértsék és az azokban megfelelően reagáljanak (5. kérdés). Az oktatók táncfogalmakat tisztázó magyarázatainak megítélése (3. kérdés) nagyobb változatosságot mutatott: a résztvevők közel fele semleges választ adott, ami az oktatás érthetőségének eltérő megítélésére vagy egyéni tanulási preferenciák különbségeire utalhat. Ezek az eredmények arra utalnak, hogy az SD-oktatás általában elősegíti a táncok megértését, a tánc tanulóknak készségfejlődését és az órai tevékenységekben való aktív részvételét.

4.3.2. Társas kompetencia és együttműködés

Az SD társas és együttműködésen alapuló dimenzióit olyan kérdések vizsgálták, amelyek a kommunikációra, a partnerrel való együttműködésre, valamint az instrukciók adásának és fogadásának képességére irányultak. A résztvevők pozitív hatásokról számoltak be a társas magabiztosság és az együttműködés terén: 68,9% egyetértett vagy teljes mértékben egyetértett azzal, hogy kényelmesen kommunikál és működik együtt az osztálytársaival (6. kérdés), míg 77,8% jelezte, hogy a különböző partnerekkel való táncolás növelte társas magabiztosságát (7. kérdés). Az instrukciók adásának és fogadásának képességére vonatkozó válaszok (8. kérdés) vegyesebbek voltak: a válaszadók valamivel több mint fele egyetértett az állítással, míg egyharmaduk semleges választ adott. Ezek az eredmények arra utalnak, hogy az SD támogató környezetet biztosít az interperszonális készségek és az együttműködési helyzetekben megnyilvánuló magabiztosság fejlesztéséhez, bár a tapasztalatok a csoportdinamika és az egyéni részvétel mértéke szerint eltérhetnek.

4.3.3. Személyes fejlődés és kulturális tudatosság

A résztvevők személyes fejlődéssel és interkulturális tanulással kapcsolatos észlelését olyan tételek alapján vizsgáltuk, amelyek a kulturális sokszínűséggel, az interkulturális elkötelezettséggel és a társadalmi hovatartozással foglalkoztak. Az eredmények azt mutatják, hogy az SD-ben való részvétel mind a személyes fejlődéshez, mind a társadalmi integrációhoz hozzájárul. A résztvevők többsége azt állította, hogy a különböző származású, hasonló korúakkal való tánc erősítette a valakihez tartozás érzését (82,2%; 11. kérdés) és elősegítette az interkulturális interakciókat az órák keretein túl is (66,6%; 10. kérdés). Ezenkívül a résztvevők 81,8%-a egyetértett vagy teljes mértékben egyetértett azzal, hogy a tánc segít nekik nyitottnak maradni arra, hogy különböző tapasztalatokkal rendelkező emberektől tanuljanak (12. kérdés), és 84,1% egyetértett vagy teljes mértékben egyetértett azzal, hogy a tánc elősegíti az egyéni és társadalmi átalakulást (13. kérdés). A kulturális sokszínűség és az inklúzió értékelésére vonatkozó válaszok (9. kérdés) kevésbé voltak egységesek: 42,2% egyetértett, 44,4% pedig semleges választ adott, ami arra utal, hogy a kulturális sokszínűség kifejezett elismerése a résztvevők körében eltérő lehet. Ezek az eredmények aláhúzzák az SD potenciálját a valakihez tartozás érzésének, a sokszínű tapasztalatok iránti nyitottságnak és az interkulturális tanulás feldolgozásának elősegítésében.

Mindhárom kérdésblokk eredményei azt mutatják, hogy a felnőtt tanulók pozitív hatásokról számoltak be a táncban való részvétel kapcsán a készségfejlődés, a társas kompetenciák és a személyes fejlődés területén. Az SD-oktatás támogatta a mozgásműveltség és az órai helyzetekre való reagálóképesség fejlődését; a partnerrel való táncolás és az együttműködés erősítette a társas magabiztosságot és a kommunikációt; a különböző háttérű partnerekkel való kapcsolódás pedig elősegítette az interkulturális tudatosságot és a közösséghez tartozás érzését. Ezek az eredmények feltáró jellegű, leíró beszámolót adnak a résztvevők tapasztalatairól, és inkább az észlelt előnyöket tükrözik, mintsem mért tanulási eredményeket vagy oksági hatásokat.

A megállapítások rámutatnak az SD oktatási, társadalmi és átalakító potenciáljára a felnőttkori tanulási kontextusokban, kiegészítve az SD-közösségekről készült feltérképezési adatokat, és hangsúlyozva az inkluzív, társas interakciókra épülő és kulturálisan gazdag tanulási környezetek jelentőségét.

5. MEGBESZÉLÉS

A kérdőíves felmérés eredményei azt jelzik, hogy az SD-ben való részvétel a felnőttkori tanulás több dimenzióját is támogatja, összhangban Knowles (1980) önszabályozó, tapasztalati és társadalmilag beágyazott tanulásról szóló elveivel. A táncstudás és oktatás tematikus kérdéscsoportra adott válaszok alapján a résztvevők többsége magabiztosnak érezte magát a táncszókincs használatában (86,7% egyetértett vagy teljes mértékben egyetértett), valamint javulást tapasztalt az órai helyzetekre való reagálás képességében (71,1%). Ez arra utal, hogy az SD-oktatás elősegíti a kognitív és testben megélt (embodied) megértés fejlődését, ami összhangban áll a felnőttkori tanulás elméletével, amely a korábbi tapasztalatokra és a problémamegoldásra épülő tanulást hangsúlyozza (Dewey, 1934; Kolb, 1984). Az oktatók fogalommagyarázatainak megítélése nagyobb változatosságot mutatott: a résztvevők közel fele semleges választ adott. Ez az egyéni tanulási preferenciák különbségeire utal, és rámutat a többféle tanítási módszert integráló, multimodális oktatási stratégiák szükségességére.

A társas kompetenciát és együttműködést érintő kérdések esetében kiderült, hogy a résztvevők 68,9%-a jelezte, hogy komfortosan kommunikál a társaival, míg 77,8% arról számolt be, hogy a partnerrel való táncolás növelte önbizalmát. Ezek az eredmények összhangban állnak a közösségi oktatás és a szituált tanulás megközelítéseivel (Lave & Wenger, 1991; Lindeman, 1926), amelyek hangsúlyozzák az együttműködésen alapuló részvétel és a testben megélt interakció szerepét a társas készségek, az önbizalom és a kapcsolati kompetenciák fejlődésében. A 8. kérdésre (az instrukciók adása és fogadása) adott vegyes válaszok arra utalnak, hogy az együttműködési készségek fejlődése függhet a csoportdinamikától vagy az oktatói facilitációtól, ami a pedagógiai gyakorlat további finomításának lehetséges területeire hívja fel a figyelmet.

Végül a személyes fejlődés és kulturális tudatosság területén a résztvevők többsége fokozott nyitottságról számolt be az interkulturális tanulás iránt (81,8% egyetértett), valamint a közösséghez tartozás érzésének erősödéséről (82,2%). Ezek az eredmények megerősítik azt a megközelítést, miszerint az SD keretében

megvalósuló felnőtt tanulás nemcsak kognitív és kinesztetikus, hanem kapcsolati és kulturális dimenziókkal is rendelkezik, támogatva az identitás alakulását és a társadalmi átalakulás folyamatait (Hanna, 2001; Merleau-Ponty, 2002). A diverzitás értékelésére vonatkozó alacsonyabb egyetértési arány (9. kérdés) arra utal, hogy a kulturális befogadással kapcsolatos kifejezett reflexió vagy moderálás javíthatná a tanulási eredményeket.

A kérdőíves eredmények további jelentőséget nyernek, ha a magyarországi közösségi tánc intézményi környezetében értelmezzük azokat. A feltáró adatok azt mutatják, hogy a felnőttek számára szervezett SD-programok többsége profitorientált, városi iskolák keretében működik, elsősorban Budapesten koncentrálnak, magas online láthatósággal, ugyanakkor korlátozott földrajzi és pénzügyi hozzáférhetőséggel. Ennek ellenére a résztvevők mindhárom kérdéscsoport területén jelentős előnyökről számoltak be, ami arra utal, hogy még a kereskedelmi keretek között működő programokban is lehetőség nyílik a felnőttek számára a tartalmas tanulásra, a társas kapcsolódásra és a személyes fejlődésre.

Az intézményi környezet azonban kiaknázatlan potenciálra is utal. A nonprofit és civil társadalmi szervezetek, köztük a művelődési házak és az egyetemi programok, rejtett kapacitásokat kínálnak továbbképzési kezdeményezések megvalósítására, különösen azok számára, akik földrajzi vagy gazdasági akadályokkal szembesülnek. A továbbképzési programok ilyen keretekbe való beágyazásával a résztvevők által jelentett előnyök kiterjeszthetők lennének egy szélesebb rétegre, ami elősegítené az inkluzívabb felnőttképzést és az erőteljesebb társadalmi elkötelezettséget. Nemzetközi szinten az Oxford University Dancesport Club (OUDC, Egyesült Királyság) konkrét példát nyújt arra, hogy az egyetemek hogyan használhatják fel intézményi infrastruktúrájukat és pedagógiai erőforrásaikat az egész életen át tartó, közösségi alapú SD előmozdítására, amely mind a hallgatók, mind a szélesebb közönség számára elérhető (Oxford University Dancesport Club, n.d.).

A kérdőíves eredmények és az internetes adatok együtt arra utalnak, hogy a nonprofit SD-kezdeményezések fontos kiegészítő szerepet játszhatnak a kereskedelmi szektor mellett. A közösségközpontú intézmények keretében megvalósuló, strukturált programok kiaknázhatják a megfigyelt oktatási, társadalmi és interkulturális előnyöket, miközben növelhetik a hozzáférhetőséget és a fenntarthatóságot. A gyakorlatba is átültethető következtetések:

- **Tantervtervezés:** A személyes fejlődés erősítése érdekében érdemes a multimodális oktatási módszereket, a strukturált reflexiót és az interkulturális tanulás tudatos facilitálását beépíteni a programokba.
- **Társas együttműködés:** A partnercserén alapuló és az együttműködést támogató gyakorlatok alkalmazása tovább fejlesztheti az interperszonális készségeket és az önbizalmat.
- **Hozzáférhetőség:** A meglévő önkormányzati és egyetemi infrastruktúra felhasználásával bővíthető a részvétel a városi központokon túl is, csökkentve a pénzügyi és földrajzi korlátok hatását.

Mindez arra utal, hogy a nonprofit és közösségi alapú SD nem csupán szabadidős tevékenységként értelmezhető, hanem olyan jelentős nem formális felnőtt tanulási

környezetként is, amely hozzájárul a társadalmi összetartozás erősítéséhez, a kulturális tájékozottság fejlődéséhez és az egész életen át tartó tanuláshoz.

6. LIMITÁCIÓK ÉS JÖVŐBENI KUTATÁS

A tanulmánynak több korlátja is van. A kérdőíves felmérés kis létszámú, kényelmi mintán alapult ($n = 45$), ami korlátozza az eredmények általánosíthatóságát. A résztvevők többsége városi SD-közösségek aktív tagja volt, ami a válaszokat a pozitív tapasztalatok irányába torzíthatja. Az önbevalláson alapuló adatok inkább a résztvevők észleléseit tükrözik, mintsem objektíven mérhető tanulási eredményeket. Emellett az online jelenlét mutatói a részvétel becslésére csak közelítő képet adnak, és nem feltétlenül tükrözik pontosan a tényleges részvételt vagy a programok elérhetőségét.

A jövőbeli kutatások e korlátok áthidalásához hozzájárulhatnak nagyobb, reprezentatív minták alkalmazásával, a tanulási eredményeket hosszabb időn keresztül követő longitudinális vizsgálatokkal, valamint olyan vegyes módszertani megközelítésekkel, amelyek megfigyeléses, viselkedési és kvalitatív adatokat egyaránt ötvöznék. A regionális és nonprofit SD-kezdemenyezések további vizsgálata segíthet feltárni, hogy az intézményi struktúrák miként befolyásolják a tanulást, a társadalmi részvételt és az interkulturális tapasztalatokat. Emellett az SD-programokban alkalmazott tudatos pedagógiai megoldások elemzése is rávilágíthat arra, milyen stratégiákkal erősíthető leginkább a felnőttkori tanulásban rejlő lehetőség.

7. KÖVETKEZTETÉS

Megállapíthatjuk, hogy bár Magyarországon a felnőttek jelenleg elsősorban profitorientált tánciskolákon keresztül kapcsolódnak az SD-hez, jelentős, eddig kevésbé kihasznált lehetőség rejlik abban, hogy nonprofit intézmények szélesebb körben tegyék hozzáférhetővé ezt a tevékenységet. Eredményeink arra utalnak, hogy az SD-ben alkalmazott hatékony tanulási gyakorlatok nagy része jelenleg a nonprofit vagy közösségi felnőttképzési kereteken kívül működik. Ennek hátterében több strukturális tényező állhat: az SD-programok oktatási dimenzióiról rendelkezésre álló információk korlátozottak voltak, a művészeti alapú kezdeményezések intézményi támogatásának hiánya, valamint a civil infrastruktúrák és a pedagógiai szakértelem közötti együttműködés hiányosságai.

A civil infrastruktúrák, kulturális központok, civil szervezetek és egyetemi szakértelem tudatos bevonásával az SD a felnőttkori tanulás egy alternatív, részvételre épülő formájaként is megjelenhetne, különösen azok számára, akik strukturális, földrajzi vagy gazdasági akadályokkal szembesülnek. E strukturális korlátok kezelése kulcsfontosságú ahhoz, hogy az SD gazdag pedagógiai és társadalmi potenciálja szélesebb körben is hozzáférhetővé váljon a nonprofit felnőttképzés keretein belül.

Irodalomjegyzék

Aksoy, A., & Ling, A. (2024). Cultural performances: Merging dance and communication for intercultural learning. *Communication Studies Faculty Works, Winona State University*. <https://openriver.winona.edu/communicationstudiesfacultyworks/55>

- Benkova, K., & Mareva, V. (2019). Social inclusion based on non-formal education. In T. V. Petkova & V. S. Chukov (Eds.), *3rd International e-Conference on Studies in Humanities and Social Sciences: Conference proceedings, July 2019* (pp. 211–218). Center for Open Access in Science. <https://doi.org/10.32591/coas.econf.03.20211b>
- Clifford, J. (1988). *The predicament of culture: Twentieth century ethnography, literature, and art*. Harvard University Press.
- Coombs, P., & Ahmed, R. (1974). *Attacking rural poverty: How non-formal education can help* (A World Bank research publication No. 10091). The Johns Hopkins University Press. <http://documents.worldbank.org/curated/en/656871468326130937/Attacking-rural-poverty-how-nonformal-education-can-help>
- Dewey, J. (1934). *Art as experience*. Minton, Balch & Co.
- Foster, O. V. E., Foster, N. H. D., Vuust, P., Keller, P. E., & Kringselbach, M. L. (2023). The neuroscience of dance: A conceptual framework and systematic review. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, *150*, 105197. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2023.105197>
- Green, C. (2019). *Dance improvisation and identity development: Exploring the role of the body in experiencing and expressing self* [Master's thesis]. Drexel University. <https://doi.org/10.17918/00000216>
- Hanna, J. (2001). The language of dance. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, *72*(4), 40–45. <https://doi.org/10.1080/07303084.2001.10605738>
- Houston, S. (2024). Embodied agency through soft skills development in dance. *Frontiers in Cognition*, *3*, 1396904. <https://doi.org/10.3389/fcogn.2024.1396904>
- Hrytseniuk, R. (2020). Bachata As a Dance Form: Performance and Peculiarities of Artistic Image. *Culture and Arts in the Modern World*, (21), 201–209. <https://doi.org/10.31866/2410-1915.21.2020.208256>
- Jarvis, P. (1987). *Adult learning in the social context* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203802724>
- Knowles, M. S. (1980). *The modern practice of adult education: From pedagogy to andragogy*. Prentice Hall.
- Lakes, K. D., Marvin, S., Rowley, J., Nicolas, M. S., Arastoo, S., Viray, L., Orozco, A., & Jurnak, F. (2016). Dancer perceptions of the cognitive, social, emotional, and physical benefits of modern styles of partnered dancing. *Complementary Therapies in Medicine*, *26*, 117–122. <https://doi.org/10.1016/j.ctim.2016.03.007>
- Lave, J., & Wenger, E. (1991). *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. Cambridge University Press.
- Lindeman, E. C. (1926). *The meaning of adult education*. New Republic. (Republished 1989 by The Oklahoma Research Center for Continuing Professional and Higher Education)
- Mabingo, A., Avelar, K., Chen, R., & Cabrera, F. M. (2024). Solidarities of the marginalized as anti-racist dance pedagogy: Reflections on collaborative advocacy from dance educators with connective marginalities. *Journal of Dance Education*, *24*(2), 136–147. <https://doi.org/10.1080/15290824.2022.2053688>
- Mathews, R., Stevens, K., & Hanrahan, S. J. (2017, December). Cultural connection: Approaches to cultural education through Latin American dance. *Dance Research Aotearoa*, *1*(5), 33–46. <https://doi.org/10.15663/dra.v5i1.61>
- Merleau-Ponty, M. (2002). *Phenomenology of perception*. Routledge.

- Narikbayeva, L., Klyshbayev, T., Kalimullin, D., & Mochalov, D. (2025). The impact of dance on enhancing social skills and emotional intelligence through creativity. *Acta Psychologica*, 253, 104736. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2025.104736>
- Novikova, I. (2019, July). Psychological potential of social Latin dances: Russian salsa dancers example. *The αEuropean Proceedings of Social & Behavioural Sciences*, 466–474. <https://doi.org/10.15405/epsbs.2019.07.61>
- Partridge, D. M. (2024). The impact of social dance skills on the development of employee soft skills [Doctoral dissertation]. Liberty University. <https://digitalcommons.liberty.edu/doctoral/5608/>
- Radin, S. (2025). Dance impressions: The power of practice and pedagogy on adolescent identity formation. *Journal of Adolescent Research*. <https://doi.org/10.1177/07435584251377480>
- Rogers, A. (2019). Second-generation non-formal education and the sustainable development goals: Operationalising the SDGs through community learning centers. *International Journal of Lifelong Education*, 38(5), 515–526. <https://doi.org/10.1080/02601370.2019.1636893>
- Rogers, C. R. (1969). *Freedom to learn: A view of what education might become*. C. E. Merrill Publishing Company.
- Samovar, L. A., & Porter, R. E. (1994). *Intercultural communication: A reader* (7th ed.). Wadsworth Publishing Company.
- Shen, Y., & Rowe, N. (2025). If I am not as good as others: Chinese recreational dancers and perceptions of belonging in Aotearoa New Zealand. *Journal of Dance Education*, 25(1), 12–22.
- Smyth, E. (2023). *Embodied narratives: An exploration of dance through identity, community, and well-being* [Doctoral Dissertation]. Western Washington University
- UNESCO & UNESCO Institute for Lifelong Learning. (2016). *Recommendation on adult learning and education*. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000246480?posInSet=1&queryId=5116c494-2f58-4129-a5e5-397caa5c96e2>
- Vionnet, C. (2022). An Auto-Ethnography of engagement through dance. *Swiss Journal of Sociocultural Anthropology*, 27, 78–93. <https://doi.org/10.36950/tsantsa.2022.27.7770>

Online források (táncklubok és egyetemi programok)

- All Stars Festival. (n.d.). All Stars Festival [Facebook page]. Facebook. Retrieved December 19, 2025, from <https://www.facebook.com/allstarsfestival>
- All Stars Festival. (n.d.). Tickets and shop – All Stars Festival. Retrieved December 25, 2025, from <https://www.allstarsfestival.com/shop/>
- Bachata Club Hungary (BCH). (n.d.). Bachata Club Hungary (BCH) [Facebook page]. Facebook. Retrieved December 19, 2025, from <https://www.facebook.com/124549644712352>
- Budapest Kizomba Connection. (n.d.). Budapest Kizomba Connection [Facebook page]. Facebook. Retrieved December 20, 2025, from <https://www.facebook.com/BudapestKizombaConnection>

- CityPopulation. (n.d.). Pécs (Pécs, Baranya, Hungary) – population statistics, charts, map, location, weather and web information. CityPopulation.de. Retrieved December 20, 2025, from https://www.citypopulation.de/en/hungary/baranya/p%C3%A9cs/19415__p%C3%A9cs/
- Compendium of Cultural Policies & Trends. (n.d.). Hungary: Cultural policy country profile (or local cultural centres data). Retrieved December 10, 2025, from https://www.culturalpolicies.net/country_profile/hungary-6-4/
- Dance Universe TáncSport Egyesület. (n.d.). Dance Universe TáncSport Egyesület [Facebook page]. Facebook. Retrieved March 15, 2026, from <https://www.facebook.com/dancuni/>
- Dolce Dance Franchise Tánciskola. (n.d.). Dolce Dance Franchise Tánciskola [Facebook page]. Facebook. Retrieved December 19, 2025, from <https://www.facebook.com/dolce.dance.salsa.tanciskola>
- Dolce Dance Tánciskola. (n.d.). Dolce Dance tánciskola. Retrieved December 10, 2025, from <https://dolce-dance.com/>
- Dr. Salsa Tánciskola. (n.d.). Dr. Salsa Tánciskola [Facebook page]. Facebook. Retrieved December 19, 2025, from <https://www.facebook.com/info.dr.salsa>
- Dr. Salsa Tánciskola. (n.d.). Dr. Salsa Tánciskola [Website]. Retrieved December 20, 2025, from <http://drsalsa.hu/>
- European Network of Cultural Centres. (n.d.). Kulturális Központok Országos Szövetsége (KKOSZ). ENCC. Retrieved December 8, 2025, from <https://encc.eu/members/kulturalis-kozpontok-orzagos-szovetsege-kkosz>
- Goldance Tánciskola. (n.d.). Goldance Tánciskola [Facebook page]. Facebook. Retrieved December 19, 2025, from <https://www.facebook.com/goldance.hu>
- Goldance Tánciskola. (n.d.). Goldance tánciskola. Retrieved December 20, 2025, from <https://goldance.hu/>
- Hello Tango Budapest. (n.d.). Hello Tango Budapest [Facebook group]. Facebook. Retrieved December 19, 2025, from <https://www.facebook.com/hellotangobudapest>
- Hungarian Central Statistical Office. (2025a). Non profit organisations in Hungary, 2024. https://www.ksh.hu/hcso_monitor/enterprises.html
- Hungarian Central Statistical Office. (2025b). Number, distribution and total revenues of non profit organisations by fields of activity (STADAT table 9.1.1.11). https://www.ksh.hu/stadat_files/gsz/hu/gsz0013.html
- Hungarian Summer Salsa–Sensual Festival (HSSF). (n.d.). Hungarian Summer Salsa–Sensual Festival (HSSF) [Facebook event]. Facebook. Retrieved December 19, 2025, from <https://www.facebook.com/HSSF>
- Hungarian Summer Salsa–Sensual Festival. (n.d.). Hungarian Summer Salsa–Sensual Festival – Balatonfüred. Salsavida. Retrieved March 5, 2026, from <https://www.salsavida.com/event/hungary/balatonfured/hungarian-summer-salsa-sensual-festival/>
- Kizomba Club Hungary. (n.d.). Kizomba Club Hungary [Facebook page]. Facebook. Retrieved December 20, 2025, from <https://www.facebook.com/kizombaclub/>
- Kizomba Club Hungary. (n.d.). Kizomba Club Hungary [Website]. Retrieved December 20, 2025, from <https://kizombaclubhungary.hu/>

- Magyar Táncművészeti Egyetem. (n.d.). *Noverre Táncstúdió*. <https://mte.eu/kepzesek/iskolai-rendszeren-kivuli-kepzesek/noverre-tancstudio/>
- Nevelők Háza Egyesület. (n.d.). Civil Közösségek Háza. Retrieved December 10, 2025, from <https://ckh.hu/>
- Noches de Hungría. (n.d.). Noches de Hungría Tango Marathon. Retrieved December 15, 2025, from <https://noches.hu/>
- Noches de Hungría Tango Marathon – Budapest. (n.d.). Noches de Hungría Tango Marathon – Budapest [Facebook group]. Facebook. Retrieved December 20, 2025, from <https://www.facebook.com/groups/128588193899404>
- Oxford University Dancesport Club. (n.d.). OUDC: Oxford University Dancesport Club. Retrieved December 8, 2025, from <https://www.oudancesport.co.uk/>
- PAW: Dance Events and More. (n.d.). PAW: Dance Events and More [Facebook page]. Facebook. Retrieved December 19, 2025, from <https://www.facebook.com/pawdanceevents>
- Poláková, M. (n.d.). Choreographic notes 8: Communication in dance. Retrieved March 10, 2026, from <https://martapolakova.sk/en/choreographic-notes-8-communication-in-dance/>
- Rentech Digital. (2025). List of dance schools in Hungary. <https://rentechdigital.com/smartscraper/business-report-details/list-of-dance-schools-in-hungary>
- Szegedance Tánciskola. (n.d.). Szegedance Tánciskola [Facebook page]. Facebook. Retrieved December 19, 2025, from <https://www.facebook.com/szegedance>
- Tango Libre Budapest. (n.d.). Tango Libre Budapest [Facebook page]. Facebook. Retrieved December 19, 2025, from <https://www.facebook.com/tangolibrebudapest>
- TáncPont Tánciskola. (n.d.). TáncPont Tánciskola [Facebook page]. Facebook. Retrieved December 19, 2025, from <https://www.facebook.com/TancPontTanciskola/>
- University of Debrecen. (n.d.). *Sporting possibilities*. <https://edu.unideb.hu/p/sporting-possibilities>
- University of Pécs. (n.d.). *Dancing University*. https://tancolo.pte.hu/en/content/dancing_university
- University of Szeged. (2024). *Call for applicants: Explore the rich traditions of Central and Eastern Europe through music and dance*. <https://u-szeged.hu/news-and-events/2024/call-for-applicants>

A KÖZÖSSÉGI TÁNC MINT NEM FORMÁLIS FELNŐTTKÉPZÉS

A. melléklet. A kérdőív pontjainak leíró statisztikája (százalékos adatok, N = 45)*

Csoport	Tétel	Teljesen egyetértetek (%)	Egyetértetek (%)	Semleges (%)	Nem értek egyet (%)	Egyáltalán nem értek egyet (%)
Táncoktatás és -irányítás	3. Értékelem, ha a tánctanárok különböző kommunikációs módszerek segítségével szemléltetik a tánc koncepcióit	8,9	6,7	48,9	8,9	13,3
	4. Biztosan használom a táncszakkifejezéseket, amikor mozdulatokról és figurákról beszélek	31,1	55,6	6,7	4,4	0
	5. A tánc elsajátítása javította a képességetem, hogy megértem az oktatósi helyzeteket és reagáljak rájuk	24,4	46,7	11,1	6,7	6,7
Társas kompetencia és együttműködés	6. Jól érzem magam az osztálytársaimmal való kommunikáció és együttműködés során	22,2	46,7	17,8	6,7	2,2
	7. A különböző osztálytársakkal való együttműködés javította azt a képességetem, hogy magabiztosan lépjek fel a társas interakciók során	51,1	26,7	11,1	2,2	4,4
	8. A táncpartnerekkel való együttműködés segített abban, hogy hatékonyan fogadjam és adjam az utasításokat	11,1	42,2	33,3	6,7	2,2
Személyes fejlődés és kulturális tudatosság	9. A tánc révén mélyebb megértést szereztem a kulturális sokszínűségről és az inkluzióról	11,1	31,1	44,4	6,7	2,2
	10. A táncban való részvétel motivál arra, hogy az órák után is részt vegyek interkulturális interakciókban	13,3	53,3	22,2	2,2	2,2
	11. A különböző származású emberekkel való tánc erősítette a tartószerezetemet és a kötődésemet	31,1	51,1	6,7	4,4	0
	12. A tánc segít abban, hogy nyitott legyek arra, hogy különböző tapasztalatokkal vagy háttérrel rendelkező emberektől tanuljak	31,8	50,0	13,6	4,5	0
	13. A tánc mint művészeti forma elősegíti az egyéni és társadalmi átalakulást a testi, érzelmi és többnyelvű kommunikáció révén	40,9	43,2	11,4	4,5	0

* A szerző az első két tételt kivette a Függelék táblázatából a kérdések demográfiai jellege miatt.